# Asiantuntijalausunto tarkastusvaliokunnalle

**Asia: K 10/2016 vp Hallituksen vuosikertomus 2015**

Heikki Pursiainen, VTT, toiminnanjohtaja

4.5.2015

**Tiivistelmä.** Annoin 7.10.2015 asiantuntijalausunnon tarkastusvaliokunnalle hallituksen vuosikertomuksesta vuoden 2014 kertomuksen pohjalta. Lausunnossa ehdotin mm. että vuosikertomuksessa pitäisi 1) siirtyä toimenpiteiden luetteloinnin sijasta vaikutusarviointiin, 2) pyrkiä kattavuuden sijasta keskeisten asioiden tarkempaan raportointiin, 3) tuoda raportointiin kustannus-hyötyanalyysin näkökulma. Vuoden 2015 vuosikertomuksen perusteella merkittävää muutosta aikaisempaan raportointiin verrattuna ei ole tapahtunut. Aiemman lausunnon suositukset jäävät siis voimaan sellaisenaan.

## 1 Aiempi lausunto

Annoin 7.10.2015 asiantuntijalausunnon tarkastusvaliokunnalle hallituksen vuosikertomuksesta vuoden 2014 kertomuksen pohjalta. Koska asiantuntemukseni liittyy lähinnä politiikkatoimenpiteiden vaikutusarviointiin, lausuntoni keskittyi vuosikertomuksen tähän osa-alueeseen.

Lausunnossa tein seuraavat ehdotukset:

1. Vuosikertomuksessa pitäisi siirtyä toimenpiteiden luetteloinnin sijasta vaikutusarviointiin.
2. Kertomuksessa pitäisi pyrkiä kaikkien toimenpiteiden, politiikka-alueiden ja tavoitteiden luettelemisen sijasta kunkin vuoden keskeisten saavutusten, epäonnistumisten ja muutosten tarkempaan raportointiin. Kertomuksen pitäisi olla nykyistä lyhyempi ja luettavampi.
3. Vuosikertomukseen pitäisi tuoda tieteellisen kustannus-hyötyanalyysin näkökulma. Toisin sanoen siinä tulisi arvioida eri toimenpiteiden yhteiskunnallisia hyötyjä ja kustannuksia.
4. Raportointi pitäisi linkittää kaikkeen muuhun saatavilla olevaan tietoon.
5. Riippumattomia asiantuntijoita pitäisi hyödyntää raportoinnissa.

## 2 Ei havaittavaa muutosta

Perehdyin tätä jatkolausuntoa varten vuoden 2015 vuosikertomukseen, ennen kaikkea sen politiikka-arviontiosaan. Nähdäkseni mitään olennaista muutosta raportoinnissa ei ole tältä osin tapahtunut. Vuosikertomus ei ole lyhentynyt. Siinä raportoidaan erikseen jokainen hallituksen useista kymmenistä ”kärkihankkeista”. Toisin sanoen mitään muutosta valikoivampaan ja tarkempaan raportointiin ei ole tapahtunut.

Kertomuksessa luetellaan edelleen panoksia, toimenpiteitä ja tavoitteita vaikutusarvioinnin asemesta. Joidenkin kärkihankkeiden osalta jää epäselväksi sekin, mitä konkreettisia toimenpiteitä on tehty. Juuri missään ei siteerata tieteellisiä vaikutusarvioita, hahmotella toimenpiteiden vaikutusmekanismeja tai arvioida vaikutusten suuruutta. Jonkinlaisena poikkeuksena on finanssipolitiikka, jossa luetellaan säästötoimenpiteiden vaikutusta valtiontalouteen. Mutta yhteiskunnallisten vaikutusten laajempaa analyysiä ei ole.

Kustannus-hyötyanalyysi loistaa edelleen poissaolollaan. Toimenpiteiden vaikutusta, silloin kun sitä tarkastellaan ei pohdita yhteiskunnallisen hyvinvoinnin näkökulmasta.

Ulkopuolisen tiedon linkittämistä tai riippumattomien asiantuntijoiden käyttöä ei nähdäkseni ole laajennettu. Merkittävä poikkeus ulkopuolisen asiantuntemuksen käytössä on talouspolitiikan arviointineuvoston raportin siteeraaminen finanssipolitiikan yhteydessä. Samantyyppinen käytäntö olisi tervetullut myös muiden politiikka-alueiden kohdalla.

## 3 Johtopäätös

Vuoden 2015 vuosikertomuksen perusteella merkittäviä muutoksia raportoinnissa ei ole tapahtunut. Viittaan siis suositusten osalta aiempaan lausuntooni.